

Daugavpils pilsētas Sociālās un pilsoniskās jomas un ģeogrāfijas skolotāju darba analīze par 2021./2022. mācību gadu

1. Atbalsta pasākumi pedagogiem

Sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā ietilpst vēstures, ekonomikas, ģeogrāfijas, filozofijas, politikas un tiesību un sociālo zinību skolotāji. Šogad turpinājām iedziļināties pilnveidotajā mācību saturā, pilnveidojām prasmes skolēnu snieguma vērtēšanā, kā arī mācību procesa personalizācijā un diferenciacijā. Skolotāji plānoja, vadīja un izvērtēja savas un kolēģu mācību stundas, lai pilnveidotu to uzbūvi, jēgpilni atlasītu uzdevumus atbilstoši izvirzītajam skolēniem sasniedzamajam rezultātam un diferencētu mācību procesu, kā arī pielietoja digitālos risinājumus.

Izvērtējuma anketā 70% pedagogu atzina, ka mācību gada laikā skolēnus gatavoja valsts un pilsētas līmeņa konkursiem, iesaistīja valsts svētku svinēšanā un atceres dienu atzīmēšanā, 52% aptaujāto pedagogu skolēnus gatavoja mācību priekšmetu olimpiādēm.

Īstenojot metodiskā darba prioritāti "Skolotāju kompetences pilnveidošana un sadarbības veicināšana jaunā mācību satura plānošanā un īstenošanās", metodiskajā apvienībā tika realizēti pasākumi:

- darbseminārs 8. klašu sociālo zinību un dizaina un tehnoloģiju skolotājiem "Sadarbības iespējas, realizējot kompetenču pieeju 8.klasēs", kuru organizēja N.Izuļena un S.Gabrāne, lai skolotāji varētu dalīties pieredzē un stāstīt par veiksmēm un izaicinājumiem, sadarbojoties pilnveidotā satura apgūvē;
- darbsemināri vēstures un sociālo zinātņu skolotājiem "Atpakaļvērstā plānošana un satura atlases akcenti 8. klasē" un "Atpakaļvērstā plānošana un vērtēšana (tai skaitā pārbaudes darbi) 11. klasē", lai pārrunātu tematiskos plānus un veiktu jēgpilnu, uz mācību jomas standarta realizēšanu virzītu mācību satura atlasīšanu un plānotu vērtēšanu;
- notika vairāki informatīvie semināri par aktuāliem jautājumiem, ko organizēja gan MA, gan sadarbības partneri (Latvijas Banka, Skola2030);
- daudzi pedagogi piedalījās tālākizglītības 12 stunduursos, kurus sadarbībā ar jomas metodiķi piedāvāja Daugavpils Valsts ģimnāzijas metodiskais centrs, "Inovātais mācību process sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā 1.-4. klasē attālināti un klātienē" un "Lietpratībā balstīts mācību process sociālajā un pilsoniskajā jomā 4.-6. klasē attālināti un klātienē"; kursu laikā vairāk pievērsāmies mācību metodēm un metodiskajiem paņēmieniem, nodrošinot kompetenču pieeju mācību procesā;
- vairāki skolotāji piedalījās un turpina piedalīties tālākizglītībasursos, ko organizē SIIC sadarbībā ar VISC un Skola2030, "Sociālās zinātnes II", "Vēsture II" un "Ģeogrāfija II".

Diemžēl Covid-19 ierobežojumu dēļ neizdevās noorganizēt tālākizglītības kursus ģeogrāfijas skolotājiem par GIS programmas izmantošanu.

Gada izvērtējuma anketā 95,5% pedagogu atzina, ka informāciju no metodiķes saņēma laicīgi un tā bija kvalitatīva, kā arī 81% atzīst, ka varēja piedalīties MA darbā, popularizēt savu pieredzi un sadarboties ar kolēģiem no citām skolām. Priecē, ka trīs mūsu pedagogi uzstājās Skola2030 organizētajā konferencē 5. aprīlī "Lietpratība. Praktiski".

Īstenojot metodiskā darba prioritāti "Atbalsta materiālu veidošana un pasākumu īstenošana personalizācijas veicināšanai mācību procesā", notika metodiķes organizēts ievadseminārs „Personalizācija mācību procesā” un pieredzes tirdziņš skolēnu pavasara brīvlaikā "Atbalsta materiāli

mācību procesa personalizācijai, diferenciacijai, individualizācijai”. Pieredzes tirdziņā paralēli strādājām divās darbnīcās, savu pieredzi popularizēja un ar darba materiāliem par mācību procesa diferencēšanu un personalizēšanu dalījās 12 pedagogi. Pasākums bija plaši apmeklēts, kolēģi bija ieinteresēti un kreatīvi gan savā pieredzē, gan kolēģu darba izvērtējumā. Priece, ka arī Zoom platformā varējām saglabāt pozitīvismu un atbalstošu attieksmi vienam pret otru.

Par savām lielākajām veismēm 2021./2022. mācību gadā skolotāji nosauc: sadarbību ar savas skolas pedagogiem, atklātās stundas, meistarklases, seminārus, to, ka vēl joprojām grib strādāt skolā un izstrādāt inovatīvus materiālus stundām, ka ir izdevies atrast kontaktu ar skolēniem, arī strādājot pirmo gadu, noorganizēt Pilsoniskuma nedēļas un demokrātijas nedēļas pasākumus, integrētās stundas, starpdisciplinārās stundas 5. klasē un vidusskolā, ka strādāšana bez mācību grāmatām arī ir iespējama un jēgpilna.

Domājot par potenciālajiem darbiem nākamajā mācību gadā, daudzi pedagogi ir gatavi apmeklēt tālākizglītības kursus un turpināt augt savā profesionalitātē, joprojām daļai šķiet izaicinoši strādāt kompetenču pieejā, pielietot formatīvo vērtēšanu, baida jaunie valsts pārbaudes darbi un platforma skolo.lv.

2. Darbs ar skolēniem

Saskaņā ar jomas un skolu darba plāniem, skolotāji aktīvi strādāja, rosinot un gatavojot skolēnus skolas, pilsētas un valsts konkursiem un olimpiādēm, attīstot lokālpatriotismu, motivējot uzlabot ikdienas sasniegumus, gatavojot valsts pārbaudes darbiem un realizējot personalizāciju ikdienā.

Paplašinātas izglītības pieredzes kontekstā šogad mācību iestādēs tika rosināts atzīmēt Latvijas Republikas pamatlikuma – Satversmes – apstiprināšanas 100. jubilejas gadu, Eiropas jaunatnes gadu, īpaša uzmanība tika pievērsta Eiropas “zaļajam kursam” un demokrātijas vērtību stiprināšanai satraucošās ģeopolitiskās situācijas dēļ. Covid-19 ierobežojumu atcelšana otrajā semestrī ļāva plašāk un jēgpilnāk pievērsties lokālpatriotisma un pilsoniskās līdzdalības caurvijas attīstīšanai un darbināšanai. Daugavpilī 2022. gada pirmajā pusē viesojās daudzas amatpersonas, kuras uz diskusiju par iepriekš minētajiem jautājumiem aicināja gan pedagogus, gan vidusskolēnus.

Aprīlī Daugavpils Valsts ģimnāzijā viesojās LR Valsts prezidents Egils Levits, lai kopā ar astoņiem pilsētas skolu jauniešiem diskutētu par Satversmes 115. pantu, par mūsu izvēlēm starp zaļo nākotni un personisko labklājību. Diskusiju klausījās un piedāvātajās aktivitātēs iesaistījās 55 jaunieši no Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja, Daugavpils Valsts ģimnāzijas, Daugavpils 17., 12., 9. vidusskolas un PIKC “Daugavpils Būvniecības tehnikuma”.

Eiropas dienas pasākumi šogad bija skaļi un daudzveidīgi. Daugavpils 12.vidusskolā un citās mācību iestādēs Demokrātijas nedēļā vidusskolas klasēs tika izspēlēta lēmumu pieņemšanas spēle “DemokrātiJā!”, kuru piedāvāja biedrība “Eiropas Kustība Latvijā”, Vides dienas ietvaros tika organizētas pasaules formāta debates par rezolūciju “Šī valdība uzskata, ka mūsu ikdienas ieradumi ietekmē/neietekmē vietējās ekosistēmas” visām pilsētas skolām. Īpašu paldies sakām J.Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijas Eiropas klubam, kas aicināja 8. klašu skolēnus klātienē izbaudīt “Eiropēli”. Savukārt 9. maijā Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja skolēni piedalījās ikgadējā Lielajā Eiroviktorīnā, kas ir Labklājības ministrijas rīkota erudīcijas spēle 10.–11. klašu skolēniem. Viktorīnas mērķis bija pārbaudīt un papildināt vidusskolēnu zināšanas par Eiropas Savienību un ES fondu ieguldījumu labklājības jomā. Lepojamies, ka starp sešām erudītākajām klasēm

Latvijā no Latgales reģiona par uzvarētājiem kļuva Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja 11.a klase. Tradicionāli lielākā daļa pilsētas skolu piedalījās Eiropas eksāmenā, kur guva arī panākumus Latvijas mērogā.

Daudzi skolotāji rosināja jauniešus piedalīties Latvijas un novada mēroga konkursos: Latvijas Nacionālā vēstures muzeja iniciētajā eseju konkursā par LR prezidentu Gustavu Zemgali (1871–1939), Latvijas Ārlietu ministrijas izsludinātajā jauniešu video konkursā "Mana Eiropa", Latgales plānošanas reģiona konkursā "Ar Eiropas tvēryni Latgolā", JAL organizētajos uzņēmējdarbības konkursos un "Citā bazārā", DKKC rīkotajā konkursā "Dzimtās pilsētas vēsture", Augšdaugavas novada kultūras mantojuma vērtību izpētes konkursā, meklēšanas spēlē-kvestā "Cietoksnis – kultūras objekts un dzīvojamais rajons".

Trīs pilsētas skolas (Daugavpils Tehnoloģiju vidusskola-licejs, Daugavpils 12. un 16. vidusskola) izmantoja iespēju attālināti darboties LU E.Birzniņa Jauno ģeogrāfu skolā. Vairākas skolas sadarbībā ar karjeras konsultantiem un ekonomikas pedagogiem piedalījās *Junior Achievement Latvia* Skolēnu mācību uzņēmumu veidošanā, apmeklēja Skolēnu mācību uzņēmumu tirdziņus un apmācības seminārus.

Pilsonisko apziņu un patriotismu veicinošas bija arī skolās organizētās tematiskās nedēļas: patriotisma nedēļa, Karjeras nedēļa, Pilsoniskuma nedēļa. Lielākā daļa skolu apzinīgi un radoši iesaistījās šo pasākumu organizēšanā, spēja aizraut un ieinteresēt savus audzēkņus.

Tradicionāli 9.-12. klašu skolēni piedalījās vēstures olimpiādē, ģeogrāfijas olimpiādē, bet 10.-12. klašu skolēni piedalījās ekonomikas un filozofijas olimpiādēs. Priecē, ka dalībnieku skaits VISC olimpiāžu otrajā posmā ir liels, taču konkurēt Latvijas mērogā trešajā posmā kļūst arvien grūtāk. Ar rezultātiem valsts līmenī šogad iepriecināja Daugavpils Valsts ģimnāzijas un Daugavpils 12. vidusskolas audzēkņi. 2021./2022. mācību gads metodiskajā apvienībā būs vēsturisks ar to, ka divi Daugavpils jaunieši tika uzaicināti uz Starptautisko filozofijas olimpiādi Lisabonā un ieguva atzinības. Šis fakts pierāda, ka skolās notiek mācību procesa personalizācija, katrs jauniešs var attīstīt savus talantus, ja vēlas, jo filozofija kā mācību priekšmets vairs netiek pasniegta.

Skolotāji konsultēja un skolēni rakstīja skolēnu zinātniskās pētniecības darbus, kurus veiksmīgi aizstāvēja ZPD konferencēs Latgalē un Rīgā, jaunieši turpināja pilnveidot virtuālo stendu veidošanas prasmi un attālināto pētījuma prezentēšanu. Īpaši veiksmīgi ZPD rakstītāji sociālajā un pilsoniskajā jomā šogad bija Daugavpils Valsts ģimnāzijā, jo sociālajā un pilsoniskajā jomā ieguva 11 godalgotās vietas valstī.

Lai dažādotu un diferencētu mācību procesu, pedagogi ikdienā piedāvāja skolēniem nodarbības, ko vadīja Latvijas Okupācijas muzeja, Latvijas Nacionālā muzeja, Latvijas Satversmes tiesas, Latvijas Saeimas, Tiesībsarga biroja eksperti. Tika izmantotas dažādas digitālās platformas un rīki, piemēram, *Padlet*, *Kahoot*, *Jamboard*, *google veidlapas*, *MS Team*, *Zoom*, *GIS* un citas. Aktīvi izmantojām uzdevumi.lv, soma.lv., maconis.lv platformas.

Var secināt, ka darbs ar talantīgajiem skolēniem izglītības iestādēs notiek raitāk, nekā ar tiem skolēniem, kuriem ir mācīšanās grūtības, jo pedagogi lepojas ar iegūtajām vietām konkursos un olimpiādēs, taču neuzsver savu ieguldījumu darbā ar skolēniem, kuriem ir grūtības. Domāju, ka skolās vēstures stundās skolotāji veic ļoti pārdomātu mācību darba diferenciaciju, jo 9. klases valsts pārbaudes darbu Latvijas vēsturē lielākā daļa Daugavpils skolēnu nokārtoja optimālā līmenī, un tas ir lepnuma vērts skolotāju un pedagogu panākums.

3. Sadarbība ar citām izglītības jomas institūcijām

Galvenie Sociālās un pilsoniskās jomas skolotāju sadarbības partneri šogad bija Eiropas Kustība Latvijā, Eiropas Parlamenta birojs Latvijā, Okupācijas muzejs, Latgales plānošanas reģions, Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs, Naujenes muzejs, projekts Skola2030, LB Naudas skola. Sadarbības partneri palīdzēja pilnveidot pilsoniskās līdzdalības prasmes jauniešiem, sniedza iedvesmu un ar metodiskajiem materiāliem atviegloja darbu stundās.

Maijā Daugavpils Valsts ģimnāziju, Daugavpils Saskaņas pamatskolu, Daugavpils Centra vidusskolu un Daugavpils 3. vidusskolu apmeklēja Okupācijas muzeja lektori un biedrības “4. maija Deklarācijas klubs” pārstāvis S.Rāzna, lai 9. klases skolēnus rosinātu aizdomāties par brīvības vērtību un aicinātu izzināt nesenos vēstures notikumus. Savukārt Eiropas Komisijas pārstāve Latvijā Z.Petre Daugavpils Valsts ģimnāzijā stāstīja par 12 mītiem, kuri Latvijā pastāv par Zaļo kursu. Sarunā piedalījās un pieredzē par Zaļo kursu dalījās arī Grieķijas valsts vēstnieks Latvijā E.Eftimjadi un Polijas valsts vēstniece Latvijā M.Mihališina. Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolā-licejā notika akcija “Atpakaļ uz skolu”, kuras ietvaros skolā viesojās A.Sauka – Eiropas Komisijas pārstāvis.

Īpašs ieguldījums mācību procesā ir “Skolas somas” projekts, jo tā ir iespēja virtuāli un klātienē apmeklēt dažādas izstādes un muzejus, lai paplašinātu redzesloku un zināšanas Latvijas kultūrvēsturē. Šogad īpaši populāri Daugavpils skolēnu vidū bija Rīgas ielas stāsti un Daugavpils Skrošu rūpnīca.

4. Secinājumi un nākamā mācību gada aktualitātes

2021./2022. mācību gadā pedagogiem bija daudzveidīgas iespējas izglītoties un iesaistīties metodiskās apvienības darbā, apgūt un pilnveidot zināšanas par kompetenču pieeju sociālajā un pilsoniskajā jomā, kā arī ģeogrāfijā, diskutēt un dalīties pieredzē. Centāties reaģēt uz aktualitātēm izglītībā: projektu darbs, paplašinātas izglītības pieredze, diagnostikas darbi un aprobācijas darbi sociālajās zinātnēs, vēsturē, starpdisciplināri. Diemžēl joprojām ir pedagogi, kuri neiesaistās metodiskās apvienības darbā savas aizņemtības vai pārlicības dēļ.

Mūsu skolēniem bija iespēja startēt dažādos valsts un pilsētas konkursos, izmēģināt sevi gan debatēs, gan Karjeras nedēļā, gan video veidošanā un medijprojektos, gan uzņēmējdarbības pasākumos. Visi 9. klases skolēni kārtoja valsts pārbaudes darbu Latvijas vēsturē.

Izaicinājumi un skolotāju vēlmes jaunajam mācību gadam:

- valsts pārbaudes darbu saturs un norise pamatskolā un vidusskolā;
- jaunākās informācijas, metodisko materiālu par kompetenču izglītības veiksmīgu realizāciju analīze;
- mācību semināri par personalizāciju, ĢIS, atgādņu veidošanu, mācību metodēm un paņēmieniem;
- izzinoši konkursi skolēniem.

Sociālās un pilsoniskās jomas koordinatore

Signita Gabrāne